

TVOŘENÍ SLOV V SOUČASNÉ ITALŠTINĚ

(ŠTICHAUER, P. *Tvoření slov v současné italštině*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2007. 127 s. ISBN 978-80-246-1347-5)

Jan LAVRINČÍK

V roce 2007 se na pulty z vydavatelství Karolinum dostala zajímavá publikace. Na první pohled zcela nesouvisí s exaktními vědami a technickým vzděláváním. Když ovšem nahlédneme do rozsahem nevelkého obsahu, zjistíme, že se zabývá malými terminologickými segmenty. V našem případě se jedná o prefixy a sufixy a dále o skládání slov v italštině. Malým výletem do historie zjistíme, že nejvíce přejatých slov se do našeho jazyka dostalo z řečtiny a latiny, a jak je známo, právě současná italština má zakotveny hluboké kořeny v latině. Máme namysli slovotvorné základy, které se stávají zdrojem vzniku neologismů.

V současné době je slovní zásoba českého jazyka obohacována slovními tvary vznikajícími odvozováním, skládáním a zkracováním. Mezi konkrétní trendy kompozice lze jmenovat vznik nových slov pomocí prefixů, sufixů, infixů a interfixů. Zmíněnou problematiku v čistě abstraktní rovině řeší výborným zpracováním recenzovaná publikace. V ostatních oblastech je problematika prefixů a sufixů z technického hlediska nepopsanou problematikou. Vzhledem k uvedenému, by se měla problematika více začlenit do edukačního procesu a otevřít nové spolupráce lingvistů a technicky zaměřených odborníků.

V porovnání s jinými publikacemi se kniha neomezuje pouze na reálně využitelnou část pro studenty italské filologie, ale univerzálním a nadčasovým pojetím otevírá cesty k vědeckému poznání. Z aspektů učebnice lze zmínit estetický aspekt, historický aspekt, teoretický aspekt a aspekt vzdělávací.

Učebnice je tematicky rozdělena do sedmi kapitol i když části 6 a 7 nelze považovat za zcela běžné kapitoly. První kapitola seznamuje čtenáře se slovotvorbou v obecné rovině, odhaluje její taje a pravidla potřebná k odbornému zvládnutí dalších kapitol. Druhá, co do počtu stran nejobsáhlejší kapitola se dělí na stěžejní částí prefixace a sufixace. Suffixy a prefixy autor člení tematicky do podkapitol, ve kterých se věnuje v podrobnější rovině významové složce a okamžité aplikaci na řadě

pro praxi užitečných příkladech. Kapitola s pořadovým číslem tři nám odhaluje jednu z částí zájmu vědního oboru derivologie (nauka o tvoření slov, popisuje způsoby tvoření, slovotvornou stavbu slov a slovotvorné vztahy k jiným slovům, nová jednoslovná pojmenování) kompozice (skládání). Kapitulu autor tematicky člení dle klasifikace kompozit např. subordináční nebo atributivní a další. V případové studii je kladen důraz na řešení aktuálních problémů současné italštiny. Autor se zpětně vrací k vybraným sufixům a prefixům a snaží se o nástin řešení aktuálních problémů.

K velkým přednostem publikace přispívají i autorovi nadstandardní poznatky z oboru získané během studijního pobytu na univerzitě v Boloni. Díky studijnímu pobytu mohl autor prostudovat celou řadu zahraniční literatury, jež se stala základním námětem a použitou studijní literaturou. Italština v dnešní technické terminologii nemá tak dominantní postavení jako např. angličtina, ale díky popularizaci a bohaté historii automobilismu v něm nachází řadu příkladů.

K menším nedostatkům knihy je možno vytknout nesprávné interpretování dvojtečky v použité literatuře. Ve skriptu je použita jako gramatická dvojtečka s mezerou jen za znakem dvojtečky. V bibliografických citacích je ale užívána ve významu oddělovače a proto musíme psát s mezerou před i za znakem dvojtečky. Nelze ponechat bez povšimnutí absenci ISBN a ISSN u všech publikací uvedených v seznamu použité literatury. Dále autor používá z hlediska české stylistiky vysokou frekvenci vztažného zájmena „který“ a jeho tvarů, zcela bez povšimnutí nezůstalo ani hromadění ukazovací zájmen „ten, tento“, k dvěma jmenovaným jevům docházelo nejčastěji na stranách 12 a 13. Na straně 51 jsme objevili chybějící ukončující znak za bodem c). Na straně 48, která není ovšem ojedinelou, chybí u číslování ukončující znaky zcela. Další drobnou výhradu bychom měli k umístění poznámkového aparátu. Jeho umístění až za textem zbytečně komplikuje práci, vzhledem k rozsahu skriptu a velikosti poznámkového aparátu bychom jej umístili pod

čaru nebo přímo do textu. Z hlediska členitosti textu by bylo z pohledu různých oborů vhodné příklady rozdělit do oblastí. Řazení prefixů alespoň jednotlivých podkapitol by bylo značně přehlednější abecedně např. u kapitoly 2.2.1.2 intra, extra, inter seřadit extra, inter, intra.

Uvedené nedostatky nikterak nesnižují kvalitu použitelnost a kvalitu učebnice, ale mohou být námětem pro zamyšlení a poučením se pro autora z hlediska osobnostního vývoje a další publikační činnosti.

Kniha má ze současného pohledu nadstandardní grafickou úpravu obálky, použití papír má hladkou povrchovou úpravu, jež zabránějí rychlému opotřebení. Kniha nemá pevnou vazbu, ale ani přes malý handicap nejsou po intenzivním používání sebemenší náznaky rozlepování vazby a vypadávání listů. Skriptum má příznivou cenu 100 Kč, která

v poměru k počtu stran vychází 0,79 Kč za jednu stranu textu.

Text je přehledný, vhodně členěn do menších a srozumitelných kapitol. Dílo má vynikající odbornou úroveň. Nasycení odbornými termíny je přijatelné k zaměření publikace. Text je doplněn o jednoduché tabulky, případová studie i o grafy. Z hlediska odbornosti je text oproštěn o obrázkový aparát.

Využití učebního textu skýtá širší okruh oblastí, než pro které byl primárně určen. Využit jej mohou nejen studenti filozofických fakult k rozšíření znalostí o tvorbě neologismů v současné italštině, ale také odborníci z technických oborů k hledání interdisciplinární spolupráce mezi přírodovědnými a společenskovědními disciplínami, proto ji vřele všem zájemcům doporučujeme k důkladnějšímu přečtení.